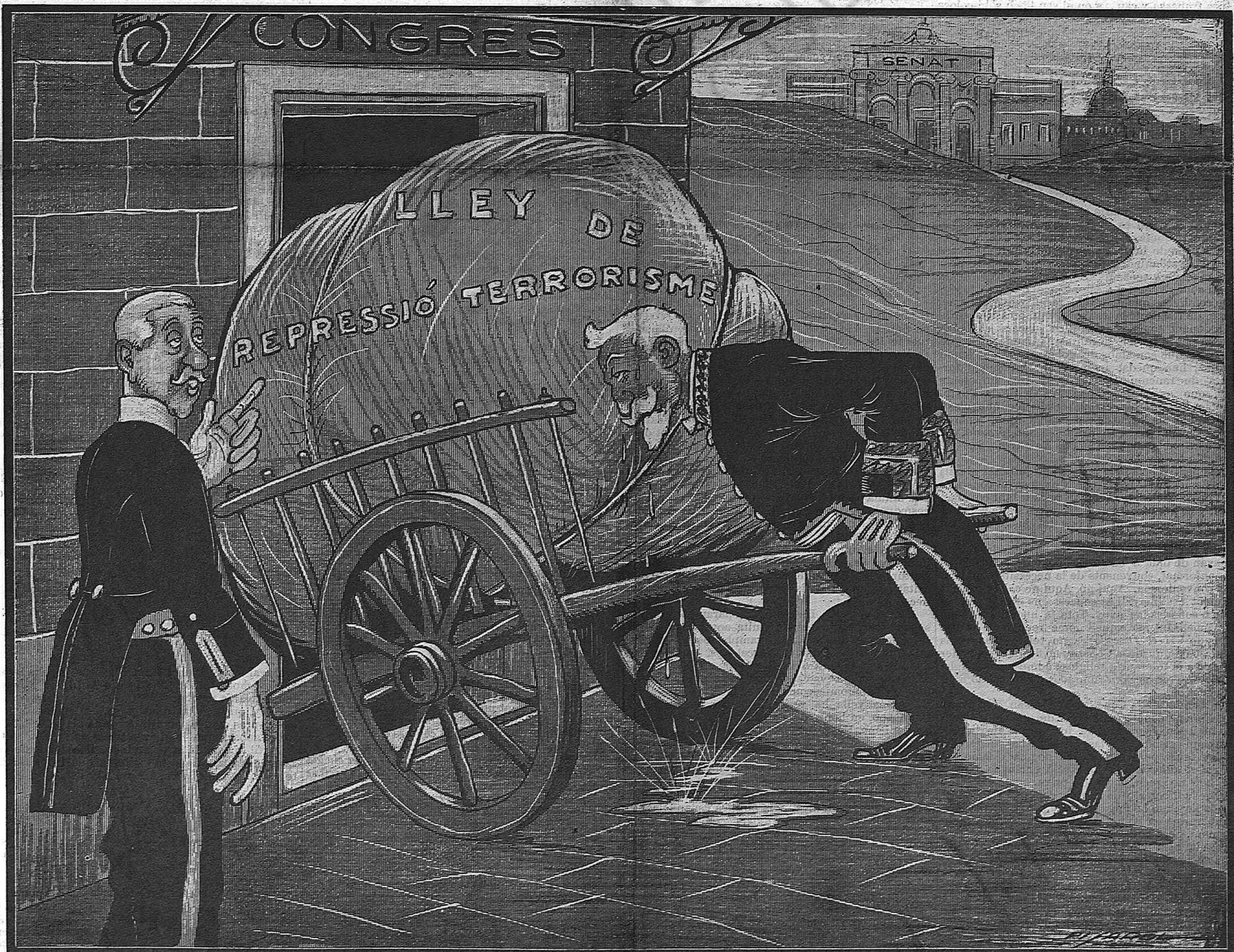

Á LA PORTA DEL CONGRÉS

—Senyor Maura, ha fet el fardo massa gros. Me sembla que això aquí no passa.

LA SENMANA

GRAN victoria! — degué exclamar joyós el Govern al acabar en el Senat la votació de la lley de repressió del terrorisme.

La victoria, en efecte, ha sigut grossa. Pocas vegades s'havia vist á la Càmara alta una pluja de vots ministerials tan copiosa com aquella. ¡Sí!... ¡Sí!... El sí adicte, el sí rendit y incondicional ressonava en el saló com la més grata de les músicas, en no interrompuda serie de notes graves y primas. ¡Sí!... ¡Sí!... ¡Sí!... Y la lley, la solapada lley triomfava, mercés á la inconscient aprobació d'un remat de bens ab levita y xistera.

Consigném, per xó, que no aixís com aixís l'ha obtingut el Gobern aquesta victoria: [Els esforços que ha hagut de fer pera prepararla... De París y de Londres ha cridat á Madrid als nostres embaixadors, senadors al mateix temps; pera que juntessin el seu sí al sí fidel de la obedientia majoria. Cert que aquests dos vots representan pera la nació un gasto enorme; donchs de la caixa del Estat han sortit els diners pera sufragar el viatge dels dos senadors diplomàtics, pero [qué li importa aixó al Gobern!... ¡Com que no es ell el qui pagal...]

* *

Y aprobada la lley al Senat, ha passat al Congrés. ¿Qué succeirà allí?

Per més que en Maura, no sé si sincerament o pera dissimular la por, com las criatures que cantan baixant la escala, gallega y se las promet molt felizes, no's presentan tan bé per ell las cosas com en la Càmara alta.

De bonas á primeras, ja tením als diputats periodistas trallant en la formació d'un bloch en el que tractan d'agrupar en contra del projecte del Gobern á tota la premsa d'Espanya.

La oposició es formidable y 'ls que la dirigeixen semblan estar resolts, però impedit l'aprobació d'una lley que ab el pretext de combatre'l terrorisme vé á taparnos la boca á tots, á no mirar massa prim en la elecció de les armes de combat.

Necessitaré dir que LA CAMPANA DE GRACIA veu ab bona simpatia questa campanya redemptora?

Pero... li queda un dupte.

El móbil que guia als polítics que la inspiran, és realment fill del seu carinyo á la premsa avançada ó es tan sòls el secret desitj de veure si en Maura tropessa y cau... y en el seu lloc s'hi coloca algú del campo de enfrente?

PIF-PAF

HORAS CRÍTICAS

Es una fatalitat, ja no catalana, sino ben espanyola, ibérica, la que 'ns acula tot sovint á la guerra civil; per la incapacitat secular de resoldre ls problemes polítichs y socials. El nus que no's desfá á temps s'apreta, estirat de las dues bandas, y no hi ha més remey, á la fi, que tallarlo ab un ganivet. Es alló del «aném tirant», qu' es el «tan-se-val» dels mahometans, una miquetà disfressat. La desfressa més trallada es la de la fórmula, aquella fórmula que's busca á la vetlla del conflicte pera sortirse'n de qual-sevolga manera sense tocarlo, porque al dia de demà esclatí soptadament y fassi més mal que may.

De conflictes que no s'han resolt y que 'ns amenaçan de trascantó'n tenim á munts, á tots se's hi va donant tums y deixantlos sencers; d'alguns no se'n pot ni parlar. Illegalitats, infamias dels que manan perque son amos del govern ó perque tenen la forsa, han quedat irreparadas tapant els ferments de rancuniñas justas y d'iras impotents avuy, que encendrán demá'l foc de la lluya. Y totas las guerras civils, desde las que alsan exèrcits fins als litigis de patróns y obrers, repareu com s'acaban sense resoldre's, per una fórmula, per un conveni de no matarse 'ls uns als altres... fins que hi puguen tornar.

La supervivència dels poders antiquissims al mitjà de las democràcias modernas n'ha suscitat constantment de conflictes, perque han resistit tant com han pogut, y es natural, avans de sometre's á la voluntat del poble, poder suprir, que tot just comença á exercirse. Generalment s'ha fet el traspàs de la soberanía per etapa, per transaccions seriads que la passavan de dalt á baix. Els poders caduchs s'hi han conformat, convensuts de la necessitat tant com de la conveniencia. Aquí no. Aquí no s'ha transigit lleialment casi may. Les concessions d'ahir son negades ó sofisticades avuy. Tota la història del segle XIX, comensant per aquell home repugnant qu'era Fernando VII el Deseado, es un teixit d'aueixas sofisticacions, desde la Constitució firmada pel poder real fins á la tolerància religiosa admesa per la Iglesia oficial. Transaccions honradas de fondo no n'hi ha hagut cap.

Per damunt de la Constitució s'alisan com avans els poders personals, els poders de casta que tenen cada hú'l seu fuero, la seva jurisdicció atentatoria al principi cardinal de las democràcias modernas. La lley igual pera tothom. El dogma infame del principi d'autoritat, la institució emanada de Deu en el que no crech, encare 'm priva, quan li dona la gana, de la libertat y de la vida; com que l'autoritat se fa la lley, no la faig jo poble, se 'm priva fins d'ampararme en la lley veritable, consentida voluntariament, pera acabarme d'aclaparar ab la opressió legalizada pels dependents que'l govern té á las Corts nacionals, representació falsa del poble que no'ls ha elegit.

Contra'l despotisme dels poders caduchs no hi ha més que una defensa lligítima: la lley consentida pel poble y pels seus elegits: y un'altra defensa segura, la transacció honrada, feta per conveniencia mutua, pera mantenir la pau social.

La Solidaritat va delegar á quaranta diputats pera fer abolir la falsa lley de Jurisdicció, en nom de la Constitució, lley fonamental que, per ara, tots acceptem. La demanda no pot ser més ferma: si no

hi pot haver delictes d'opinió, ni's pot penar á cap ciutadá espanyol més que segons el Códich per sentencia dels seus jutges naturals, l'anomenada lley de Jurisdicció es il·licita y arbitraria. De fet, se demonstra cada dia, perque ningú's dona de menos d'apretar la má al criminal condemnat per sanció de la lley falsa, y segurament ningú pendrà la má d'alguns polissons, servidors de la Justicia (!) que han agafat als criminals honrats.

Els diputats solidaris, tots, tenen el compromís d'honor de exigir la derogació de la lley infusa; condició ab que varen acceptar l'investidura y mandat imperiat dels electors. Ha passat temps, y per ràhons de tèctica s'ha anat retardant l'intimació als poders públics. Ara han resolt, sembla, pagar el deute, y han delegat una comissió ó ponències executors. Jo no sé lo que 'n sortirà de la demanda, probablement res de bò; pero s'ha de fer desseguida, pera sortir del vergonyós aném tirant... y passejant la nostra cobardia. El govern no's renderà, encare que no tingui ràhó, sabent que no té ràhó; que per damunt de la ràhó hi posa el govern altres interessos, y aquell principi d'autoritat que desacata sempre els que's queixan, mal que sigui d'un robo.

Pero se té de fer, costi'l que costi; com se té de protestar cada dia y cad' hora contra las variantes de la lley de Jurisdicció que els governs ens vulguen imposar. Jo os asseguro que, pera qui vol traballar, no li faltarà feyna.

El camí segur de resoldre conflictes l'ha trobat l'Ajuntament de Barcelona; pero ja s'ha corregut á taparlo ab pedruscall. La horrida transacció del Pressupost de Cultura, mètress seguis essent honrada, marcaria l'aventiment dels temps nous, ab la promulgació de las lleys que 'n diríam orgàniques, espontànies, resultantes de la cooperació dels ciutadans y dels delegats directes del poble. Pero, ja ho veieu, l'Iglesia no s'hi avé, perque no vol que regni més lley que la qu' ella dicti, com exclusiva dispositaria de la Veritat que Deu li confia. La seva lley, ja la coneixeu, es la de l'Inquisició de la Fé que fa cremar als relapses com si no estés segura de que haurán de cremar per tota un' eternitat.

El conflicte per la cultura ens ha portat á la lluya per la cultura, y ens ha ennoblit no més que confrintrons aquesta missió de soldats de l'educació del poble. Es la guerra antiga dels poders caduchs ab el poble que preferix el pa als sagraments de l'Iglesia, y el seu vot á la garrotada del senyor. El Sr. Sanllehy, al fer refrendar pel cardenal la carta d'arcade del rey, ens ha posat ben de banda. La transacció honrada l'hem suscrita y la mantenim, ara com ara. Demà, veurem.

MAGI PONS

Si l'home no reconegués que té defectes, no trobarà tant gust en senyalar els dels altres.—La Roche Foucauld.

Entre les dues Ciutats

QUE os diré sobre lo del Pressupost de Cultura? Amablement, com en conversa d'amics, sols vui fer-yos ara unes petites consideracions sobre la lílio de coses que se'n desprèn.

Barcelona, ja gran ciutat en lo material, sentia la necessitat d'esdevenir també gran ciutat en lo espiritual. Després de la seva creixença en riquesa, després del seu espandiment en l'amplitud de les noves vies, que l'han quadruplicada, necessita un esperit veritablement ciutadà pera fer-niu en els casals nous. La Barcelona d'ahir, la Barcelona vella, dominada pels torreons de la Sèu, que li donen caracter i fisionomia, tingué una ànima ben genuina, soplujada entre'l seus carrers obscurs i rònecs. Era l'esperit del temps d'ont aquells carrers i aquelles cases sorgiren, ànima de religiositat decadent i esquifida, neofòbia, recelosa contra tota llum, com ho eren els carretons i les casones.—La Barcelona nova, doncs, necessitatava una ànima consonant amb les seves vies i els seus casals de modernitat; una ànima coetania, que encarnés en barcelonisme'l cosmopolitisme victoriós de les grans urbs, com l'antiga Barcelona havia barcelonistat el catolicisme, també universal.

Un dels impulsos més forts pera apoiar aquest intent va esser l'idea municipal del Pressupost de Cultura.—El mal èxit del projecte en la seva integritat originària es la prova més grossa de la seva necessitat... Així, per parts. De les meves paraules anteriori, se desprèn una imatge: la lluita aquesta per la cultura, aquet veritable kulturmampf nostré, ha estat una lluita entré les dues Barcelones. La Barcelona de la Sèu vella contra la Barcelona nova que volia construir-se la nova catedral, l'Escola, pera que ella li donés fisionomia, com en dóna la Sèu mig-éval. La Barcelona vella ha vençut... Però, com i per què? Cal dir ho, en honra de Barcelona, en honra del ver catalanisme. Ha vençut per una intervenció de l'oficialitat espanyola, provocada (oh vergonya!) per gents que's diuen catalanistes.

Una volta més, el desequilibri de forces espirituals, de modernitat, a favor nostre i en desfavor de l'oficialitat espanyola s'ha fet patent; el desequilibri entré la nostra Política, i la política espanyola, que no'és política, sinó, com deia, oficialitat. L'arcade (pobre home!) de Barcelona és el delegat del poder central en l'Ajuntament. No és el cap del concell barceloní. I d'aquest orgue únic de l'oficialitat al municipi nostre, s'han valgut els anticulturals pera ofegar dins l'ou l'ànima futura de la nova Barcelona.

«Sabeu bé lo que hauria d'esser un arcalde, un batle? Ell és, pera mi, quan legitimament l'ha elegit una ciutat, ell és l'autoritat primera; l'encarnació visible de les voluntats ciutadanes. Ell, maire, burgues, sindaco, arcalde a lo Pedro Crespo, cap de concell a lo Fivaller, és la ciutadania davant l'intrusió de tot po'ler extrany, de tota jurisdicció rival. Si un dia, a Barcelona, un d'ells se posa davant l'in-

trusió d'un Ferran I, un altre's posa, a Zalamea, davant l'intrusió de tot un exèrcit. I el cas actual de Barcelona era, en el fons, un cas evident d'intrusió: era l'intrusió de l'església local, l'intrusió del pastor d'ànimes sobre'l conductors de la ciutat. Si bé's mira, podria dir-se que'l plet exterior se debatia entre l'autoritat de dos arcaldes, com a viva prova de que'l plet interior era entre l'essència de dues Barcelones. Perquè'l bisbe de Barcelona parlava en nom de l'antiga condició municipal de tots els bisbes, d'aquell temps proto-crístia en que l'església i la ciutat eren una mateixa cosa, i les catedrals, on la càtedra episcopal presidia'l chor del capitol, i més enllà la multitud del poble, tenien una significació de Cases comunals de la Ciutat, com el Sagrat Colègi papal tenia una significació de Casa colectiva del món o de l'universal civilisació.

Veieu aquí com, a la manera del kulturmampf prussià, l'Església ha alçat una volta més els seus penons contra la gran amenaca: la cultura, la llibertat, la llum, el diable inspirador, Llucifer... El bisbe-arcade ha parlat, i els fidels-poble han obeit a la paraula de la Ciutat Vella, tronant contra la Ciutat Nova.

Bé, doncs: Barcelona, am tota la seva gran aspiració civil, no ha tingut, per vici de la lley que pateix, no ha tingut a la cadira presidencial de la seva Casa, del seu Hostal de Vila, un Arcalde verament Popular pera que oposés un gest de menyspreu a l'actitut de l'Arcalde-Bisbe. Contra un Cassanyès, no ha trobat més que un Sanllehy! Potser desd'ells origens del catalanisme no hi ha un exemple de mal més gros causat a Catalunya per la legislació espanyola. Segurament no hi ha hagut mai una ocasió com questa pera alçar el èrid d'autonomia municipal i provar la justicia i el bé de tal exigència. I s'ens dubte no hi ha tampoc un fet més apte pera comprovar la sinceritat de certs homes al parlar de certes reivindicacions...

Lo que s'ha dit del projecte municipal! Les arguties que hem sentides contra ell! Els mateixos que abhir abominaven del sectarisme ja quins penosos esforços de dialectica han tingut de recórrer pera excusar l'intolerable imposició de llur ciència sobre'l fils de pares no catòlics! A França, l'Església expulsada de l'escola cridava Visca la llibertat! A Combes i Clemenceau eren uns sectaris, uns tirans. A Barcelona, l'imposició de l'ensenyança catòlica als nostres fills és un acte de noble i constitucional tolerància... ! Com ve als llavis l'insult, davant aquestes coses!

Bé, bé. L'esperit de la nova Barcelona triomfarà. Tota gran ciutat, davant els poders oficials, arriba sovint anques topades: És el plet de sempre: la ciutat és l'avanguarda dels temps que s'apropen. La ciutat avança i agudisa'ls ideals. El Paris de 1793 davant la Convenció, o el Paris comunista de 1848 i de 1870, traversat d'impaciències, arbora en febre de pervenir. Barcelona vol—com per la seu imperiosa de les generacions catalanes de demà—vol suscitar, dins l'ossada dels seus murs novellament edificats, un esperit digne d'ells. Vol alçar una Escola pera que, com a un temple de Vida, la multitud dels seus fills hi vagi a beure, sota les voltes iluminoses, el despertament del propi esser, de la propia facultat de creadors, de déus. Sonnia, en els patis flaireosos, plàcides dissensions sobre'l passatges dels llibres illegits; en els jardins plens de sol; corredores alegres entre conferència i conferència; en les aules orejades, camaraderia de nois i noies com a imatge d'una futura plenitud bissexual de capacitat política, o sia d'autoritat.

Aquesta antinomia d'església, ciutat vella, i de ciutat nova, ciutat que surt de l'Escola, és un plet universal de l'hora present. França l'ha resolt a la fi; contra Londres el presenta'l vell anglicanisme, refugiat en retirada defensiva, a la valetudinaria Cambra dels Lords. A Espanya... a Espanya n'hi ha per temps!

Però Barcelona seguirà son camí, perque tota la formidabile embestida de la seva massa l'empeny en avant. Penseu que, fa uns dies, l'obra del seu engrandiment material entra en una etapa novella. Com una gran cunya, una ampla via triomfal penetrarà en la negor de la ciutat vella enderrocant casones i espargint història morta. Després de l'amplegamet, el renovament comença. Ens cal, doncs, que a la vora d'aquest rabeig material l'ànima volant de Barcelona ascendeixi també, augmenti la força de la seva iluminositat i sia més digna encara de sí mateixa, més digna encara de dir-se ciutat, més digna encara d'alçar-se, com una farola, irradiant-se a sí propia al damunt de tota Catalunya.

GABRIEL ALOMAR

Més de quatre dels recursos que demanas al cel, estan en tas propias mans.—Shakespeare.

L'eminente novelista valencià Blasco Ibáñez ha estat á Barcelona. Y conversant ab un amic, ha vingut á confessar que cert deix de amargura, que la nostra ciutat no'és avuy, com anys enrera sigueu, una ciutat griega, oberta á totes las expansions y en la qual se sentia la alegria de vivir...

«No la coneix l'autor de La Barraca la causa d'aquesta transformació que tant sembla sorprendé! No sab per qué era que, en la època de que parla, Barcelona s'hi sentia l'alegria de viure? No ho sab... Jo li explicaré.

Era perque en aquells temps venturosos no hi havia aquí redentores de melodrama, sembradors d'odis y atiadors de malas passiòs.

Era perque l'us diari del mueble y del crucifijo no' s'havia encare introduhit en las nostres costums.

Era perque el llenguatge grosser y tabernari, importat per gent forastera, no formava part del léxic periodírich.

Era perque á ningú se li ocurría parlar de bautis-

mos de sangre, ni de alzar el velo de las novicias ni de pegar fuego á la ciudad por sus cuatro costados.

Era, en fi, perque 'ls oradors polítics podian anar á Hostafranchs sense temor a emboscades, y 'ls meetings no eran perturbats á tiros y 'ls adversaris, si's combatian, procuravaient mantenir-se dintre dels límits que imposa el mítuo respecte y no descendian mai al repugnat nivell dels pinxos y dels salvatges.

Aquí té lleugerament esbossada l'insigne novellista la causa de la transformació que ha observat á Barcelona.

Y si algú preté donarli un'altra explicació, ja 'n pot estar segur, l'enganya.

Un'altra lley infame, la de «repressió del terrorisme», qu' es el pas del despotisme á la tiranía, com ha dit LA CAMPANA DE GRACIA, està á punt de passar al Congrés, com ha passat al Senat ab el vot de un solidari: el senyor marqués de Camps.

La comissió elegida, que ha obert una informació de comèdia, es tota favorable á la lley. Nosaltres, avans de la campanya que s'ha empres la premsa, hem fet ressucir les calamitats que 'ns portaria la maleïda lley nova, que 'l Sr. Maura 'ns vol imposar pera tornarnos las garantías constitucionals que 'ns te suspeses. Es questió d'un joch de mans pera pendre'nns alló mateix que se 'ns torna, y convertir en supressió definitiva la suspensió temporal.

La nostra adhesió á la cam

net critica al Círcol per nosaltres es un beneyt y ab l' assumpt que's tracta sols ha servit d'instrument per fer riure al tender *Bardisot* que ab la seva entrena està interessat en criticar lo que serà la Cooperativa, y no veu el tonto que el seu despit tot es propaganda per nosaltres y's pensa que sempre durará la seva parroquia que á pesar de ser à can *Bruticia* sempre ha tingut. Las nostres donas, cumplint ab el seu deber, te tornarán la resposta y si venia el cas, *Bardisa*, qu' ens veyessis á morir i perdonans y fesnos dir pel *Pio-nono* una missa.

LLORET DE MAR, 3 de maig

Es verdaderament cómic lo que de un quant temps á n'aquesta part passa á l'Iglesia d'aquesta vila. Dissapte prop-passat, ab motiu de anar á buscar la maynada aygus beneyta y no havent-hi prou pera tots els consellers, velsi que una fulana de quinze abrils no trobant aygus á la tina que'n Rafel va benerir, aná á buscarne á la pila de la greixonera, però com que la administradora de la vigilancia li doná l'alto, ambas á dos van repartir-se uns quants mastegots dels quals la fulana se'n emportá la pitjor part.

Si sixó passa al temple del Senyor... i qué succeirà al safreig, Deu meu?

MOLINS DE REY, 8 de maig

El dictador de la nostre raquítica corporació municipal, veyentse indefens dels atacs que se li dirigeixen, calia y va fent la seva; es lo millor que pot fer aquest senyor que diu que «la justicia s'ha de administrar per compte pro. i en certs cassos».

Hi ha un adagi que diu «cada poble te l'govern que's mereix», mes això no es cert per la senzilla ràhó de que nosaltres ens creyem y som dignes d'un que posseeixi uns quants grans de cultura al enseñar que sab arrelar aquests petits assumptos que's presentan, y per lo mateix acabar ab els abusos inspirats per la mala fe.

CALDERS, 10 de maig

Hi ha en aquest poble un mossén Forquillas, qui temps endarrera predicava que aquests que enganyan als paisos ignorants no tenen però de Deu.

Y es el cas que ara fa pochs días van venirne dos de pagesos á comprar ví y el mossén els en va vendre certa cantitat assegurantlos que era bo; quan heus aquí que al ser à lloch els pagesos varen observar que'l tal xarell era espès com xacolata... de la més espessa.

¿No troben que mossén Forquillas podrà molt bé estalviar-se de predicar certas coses? Valdría més que dongüés bons exemples que constitueixen les millors pràcticas.

CERVERA, 12 de maig

Valentas botigueras las madres de la «Reconsagrada familia!»

Pera la cerimonia del mes de Març, exigien un ciri á cada una de les noyes que van á la ciutada: escola; y quan el ciri era massa prim ó de cera dolenta, vinya reganyar á les pobres alumnes, titràntslashí la miseria per la cara.

Es lo que deya, extranyaada, una de las inocentes criatures:

—Pera qu' deuen volgut el ciri groixut, las senyoras monjetas?

Honi soit qui mal y pense...

SELVA DEL CAMP, 10 de maig

Una hassanya del nostre petit inquisidor:

Un respectable extranger que viu entre nosaltres, cantat de que'l *Rosari de l'Aurora* no l'deixés dormir, va remullar á unes quantas beyatas concurrents que anaven arrambadetas á n'el merlot. L'endemà tot el poble se'n va enterar, comentant tothom el fet á sa manera; y tot foren excomuniós, atestats y denúncies dictadas pel petit inquisidor que ab tot y molestar continuament als veïnols, no vol ser molestat per ningú.

Ja sab lo que li toca, si vol que no li trenquin las professions: ferias á la callada. Y si no admet que li refresquin les ovelles, que pensi ab aquell ditxo: *Por la boca muere el pez.*

Tot lo que pot ferse un altre dia, pot esser fet també avuy mateix.—Montaigne.

QUÍ DÍA PASSA...

—¿Cóm deya?

—Que'l senyor Maura es el primer governant que hi ha hagut en 'questa terra, desde don Pelayo ensé. Per ell, tota la política no té més que un fi: lograr que'l sistema tributari funcioni ab normalitat. Per xó sempre 'ns fa discursos... —Ja entenchi!... Perque mentres tant... —Distrets ab els seus romans, xano xano aném pagant.

—Ilusionista incansable, ara ab núvols, ara ab llamps, ara ab horizonts de glòria, muda el teló cada quart. —Hem de construir una esquadra!... —Parlém d'Africa, si us plau! —Vull desgravar las farinas! —Aném á fer baixa los frachs! La qüestió es distreure al públic... —Ja ho entenchi!... Y mentres tant... —Al vení el fi del trimestre, bitti bitlo aném pagant.

—Un dia inventa un projecte d'Administració local, qu' en rigor no es altra cosa que un cent-peus desguixar. Pero no hi fa ré. El nostre home el díu á las Corts, y iallá van arengas y més arengas, en defensa del seu part! L'objecte es distreure al poble... —Ja ho entenchi!... Y mentres tant... —Al vení el fi del trimestre, com uns xays, aném pagant.

—Més endavant se 'ns despenja ab un altre engendre extrany, qu' ell díu que tan sols va en contra del terrorisme malvat. Y 'halà! la historia de sempre: —L'ordre, ... el benestar, ... la pau; vingan més *latas* retòricas y més fochs artificials. La qüestió es distreure al poble... —Ja ho entenchi!... Y mentres tant... —Vens altre cop el trimestre, y tornemhi, aném pagant.

—Y ara combinant un viatge dinàstich sentimental,

LA CARICATURA AL EXTRANGER

Empréstit en perspectiva

EL ZAR Á LA FRANSA: —Heu de fer el favor de deixarme dos mil milions. Com á garantía, dono las cordas dels penjats.

(De *Le Cri de Paris*.)

ara explicantios que á Roma fan obras al Concordat, don Antón, sempre en escena, perora, fa jochs de mans, invoca la fe y la patria, toca els cors, escalfa els caps... La qüestió es distreure al poble... —Ja ho entenchi!... Y mentres tant... —Al vení el fi del trimestre, ben distrets, aném pagant.

—Aquesta es tota la táctica del mallorquí aixelabrat que avuy del rebost històrich posseixix las aureas claus. Per ell, gobernar no es durnos per camins rectes y sans, sinó fernos passá el rato encantats com una babaua, y al vení el fi del trimestre... —Ja està entès, ja... Tot badant, casi d'esma, altra vegada, iapa, noys, aneu pagant!

C. GUMA

NI ENGANYADORS NI ENGANYATS

I no 'ns ho demostrés una dolorosa experiència, ens ho advertirà el sentit comú: sempre que tingüem tractes ab els elements reactionaris, serem nosaltres els que hi sortiré perdent.

Las nostres conviccions generosament liberals; el nostre criteri de respectuosa tolerància; la verdadera fraternitat ab que tractem als nostres enemicxs, ens posam en unes condicions d'inferioritat perillosa en aquestas lluitas qu'en favor de la llibertat y de l'emancipació de les conciencies hém de sostener. Els reactionaris, fidels á son criteri d'intolerància absoluta, amparantse en que sas creencias els impideixen transigir en lo qu'en la Iglesia califica d'error; atiatis per un fanatisme que quan no 'l senten es creuen obligats á fingir; ens tractan com á despreciables heretges y es creuen rellevats de tota mena de consideracions y fins de tota classe de llealtats.

No, no podem entrarhi en pactes, ni en conjuncions, ni en solidaritats. Nosaltres, obrant tal com som, posém en el contracte altruisme, generositat, transigència, respecte, sinceritat, amor; ells, lògicament consequents ab sa manera d'ésser, hi aportan egoisme, tacanyeria, intolerància, despreci, hipocrisia, odi. Cada hui hi posa lo que bonament té; no hi ha res que dir, pero en aquests pactes nosaltres hem de perdrerhi sempre.

Cometim la mateixa tonteria que cometeríam un home lleal, incapaz de la trampa més petita que acceptés unes partides de tuti ab un jugador de ventaja que coneugués totas las cartas y fos capás d'escamotear tots els reys. Li tocaria sempre la de perdre, á menys de que volgués tornar-se trampós com el seu contrincant.

Y com no serán nosaltres quins aconsellém mai als nostres amichs que deixin d'ésser tal com son, hem de renunciar á seguir tenint tractes ab quins per condició y per criteri no poden estar á la reciprocitat de nostra llealtat y de nostra transigència.

El malgastó que fem de consideració, de simpatia, de tolerància, de generositat ab els que sempre y en totes ocasions deuen ser irreductibles enemicxs nostres, val més que l'ésersém ab els nostres afins, ab els amichs de quins ens separan solsament circumstancials obsecacions, ab els germans d'ideas de quins ens han allunyat passions passatgeras, ab els avansats de fe sana y entusiastiques generosos. A la llarga es 'abells ab quins hem de conviure per assolir tota mena de llibertats; la seva acció y la nostra ben ajuntades han de llibertar las conciencies y donar als individuos l'autonomia qu'es base y fonament de todas las demás autonomías.

Per una extrema contradicció tractém ab més acritut y ab menos germanor als nostres correligionaris quan d'ells ens separa una futesa, que als enemicxs ab qui circumstancialment tractém y de qui 'ns separarà sempre tot un abisme d'ideas.

Per amor á la causa del Progrés hem de renunciar á tenir tractes ab la reacció. No volguém enganyar, pero tampoc volguém mansament ésser enganyats.

JEPH DE JESPUZ

Per gran que hagi estat un filosop, may s'ha mostrat pacientissim davant de un fort mal de caixal.—Shakespeare.

SECCIO OBRERA

ELS AMICHES DEL TRABALLADOR

NINGÚ ignora que Espanya es considerada una nació de palàtrics, porque vivim una època de febrosa verborrea en els caps-d'ensé de la política. Aquí's resolen les qüestions més trascendentals ab quatre discursos ampulosos, tombantse després á la bartola, y podríam jo presentarvos un bon feix de caps de carabassa, cervells sense such ni bruch, que, parlant en públic de lo que no entenen, y á forsa de xerrameca y d'estudis ademans, han lograt... ser diputats.

Y com que l'ambient de l'època y 'ls donaires vocalitzadors nacionals están en absoluta oposició ab las exigencias de la vida, si es que no volém morir prompte de fàstich ó de fam, resulta que 'm son profundament antípatichs la majoria dels oradors espanyols, quins, per regla general, ni tan sola saben fer de la paraula un escut de la honradés.

Per això, quan veig que, d'entre mitj de la innoble pila de llorots parlamentaris y de mitin, surt una figura robusta, convensuda y honrada; la figura d'un home que parla pera dir lo que sent, y que sent lo que deu haver de sentir un cor lleal y generós, admiro el valor civich de aquest home que s'atreveix á destacar-se del abigarrat conjunt de putxinetis que'l rodejan y que saben embobar á la gent curta de gambals.

Figuras d'homes serios aixís no abundan, per desgracia, y com que la corrent de hipocrisia y imbecilitat dominadora amenassa arrastrar tot cap al poit de la inmoraltat sense sola, al veurer surgir d'entre la corrompuda política burgesa una conciencia honrada d'aquestas, debém haver de senyalarlo ben fixament y dir á n'els nostres companys: Aquell que s'aixeca es un amich del obrer.

Dos d'aquestos homes generosos, dues d'aquestes figures eminentment simpàtiques acaben de posar-se de manifest.

Una d'ells, perfil català de poderós relleu, amant del poble y de la terra que l'ha vist naixer; intel·ligència culte, sólida y clarivident; cor sincer, que jamay ha enganyat ni adulat al obrer per arrancar un vot ó un aplauso, es el diputat á Corts pel districte del Vendrell, D. Jaume Carner. La honradés de conciencia, la llealtat política ab que aqueste digno representant de Catalunya procedeix en sa gestió d'home públic, queda majorment evidenciada ab la conducta que observa ab sos electors.

Al cap d'un any de la elecció, s'ha presentat davant dels que l'elegiren, fent un balans,—segons ell mateix ha nomenat tan propiament l'acte,—de sa gestió en la Cambra popular com á representant d'

(*) L'excés d'original feu impossible publicar nostra Secció Obrera en el número de la setmana prop passada. En justa compensació, en el número vinent publicarem, encara que si excedintos de les dimensions ordinaries de nostre traball, tot lo que juriém d'actualitat y interès pera la classe treballadora, a la qual aquesta secció va especialment dedicada. —B. y S.

un districte de Catalunya. Aixís ha respond el senyor Carner á la confiança en ell depositada.

Aquesta hermosa acció, poch menos que original fins pels republicans que tantas bocadas fan de demòcrates, es molt millor que tot un voluminoso tomo dedicat á una biografia, perque posa ben en clar lo qu' es l'home y lo que d'ell pot esperársen.

Y qué ha dit, el Sr. Carner, al donar compte de sa conducta?

Ha dit molt y sustanciós. Son discurs, atapahit de lloables ensenyansas, es impossible condensarlo en l'espai de que disposo. Si 'ls que l'escoltaren segueixen els seus consells, no trigaran en recullir el fruit de la llevor que tan pròdigament ha sembrat el Sr. Carner.

Ha sortit de sos llabis un cant vigorós en honor del societatisme, recomanant als vinicultors que se sindiquin pera fer créixer sa forsa econòmica.

Enamorat del sistema cooperativa, á las ventajas que als traballadors ofereix tal sistema de defensa econòmica ha dedicat la eloquència de sa veu, y ha donat una atinada orientació als companys cooperatistes del Vendrell (per desgracia, individualistes, com tant abundant á Catalunya hont se desconeix massa la bondat dels principis socialistas), presentant l'hermoso exemple de la Cooperativa de Barberà. Jo podrà presentar —y el Sr. Carner ho sab millor que jo— multitud d'exemples del extranger que, ab son sistema cooperativa colectivista, posseixen fondos de resistència que permeten lluitar contrà la propietat privada, contra'l capital burgés, humiliant-lo algunas vegadas.

Entre 'ls més que senyalà el Sr. Carner figuren la falta de activitat, d'educació y de coneixements pel traball realitzat á la moderna, y els remeys que indicà son d'una evidència tangible.

Las paraules d'un home com el que en aquests moments ocupa ma ploma portan sa millor garantia en que naixen d'un gran cor y son iluminades per la llum de una intel·ligència positiva.

L'altra figura á que avants me referia, digna de formar en una antologí de ciutadans benèmerits, de generosos y resolts defensors del obrer y de la causa del traball, es la del professor de nostra Universitat, D. Odón de Buen.

Una de les coses que més irrita, que més subleva á una conciencia imparcial y desinteressada, es llegir els *bombs* estrepitosament ridiculars, per extemporalis, ab que la premsa diaria —la madrirena sobre tot— acull qualsevol discurs del primer xerrameca de torn en els bancs parlamentaris y, no obstant, el silenci cobart y farisaic en que, com obheint á una consigna, pretén ofegar els nobles arranxes de altruisme quan un home s'atreveix á pensar als quatre vents la expressió del sarcasme que en la seva ànima honrada presenta la comèdia legal y política. Això es lo que ha succehit en el Senat ab l'Odón de Buen en la discussió de la llei de vagas.

En son discurs, al discutir la esmentada llei de vagas, l'Odón de Buen fou el primer, l'únich que s'ha sentit capás de dir en plé Senat, á la cara dels aristòcrates y burgesos que allí's reuneixen, que molt serà no vingui un dia en que haja de lamentar-se l'oblit inicu en que's deixa á la classe treballadora, en tots els ordres, fins al extrem de que no tingua una justa y necessaria representació en abdues Cambres.

Just es reconéixer que, en aquell ambient burgés y aristocràtic per excelència, resulta noble y hermoso atrevir-se a parlar en aquesta forma, aixís com ofereix totas las trassas de ruindat y cobardia regatejar l'aplauso y el concurs periodístich á tal fa. Es indigna l'procedir d'aquestos periódics que may troben una paraula d'alabansa pels defensors dels interessos del proletariat, y en cambi corejan constantment las vaguetas estípides de qualsevol petrimentre, de qualsevol mano anyell de las majors parlamentaries.

La veritat es que en Buen està molt per damunt del nivell de 'ls periodisters, y no cal concedir-li l'honor del agravi. Segueix tranquil en sa marxa de justicia en defensa del desvalgut treballador, impugnant leyes tan grotesques ó traidores com la de las vagas ó inculcant ab las generosas paraules la fe y la esperança en el cor del obrer.

Recordis del conegut proverbio alabat y sense precuparse de apedregar als gosssets que surten á lladrarli pel camí, prossegueixi seré sa marxa fins arribar al cap-de-munt de sa jornada de humanitat y justicia.

Els homes que, com l'Odón de Buen, rendeixen de tal modo culte á la humanitat y al dret dels explotats, serán sempre l'hora

DISSAPTE QUE VE
DIA 23
DE MAIG

LA CAMPANA DE GRACIA

publicarà NÚMERO EXTRAORDINARI

figuranhi, entre altres traballs d' actualitat, una graciosa HISTORIA CÓMICA de DON JAUME el CONQUISTADOR, amenisada ab numerosas y xispejants caricaturas

10 CÉNTIMS

—Que ell tindrà la experiència y jo 'm quedaré ab el capital.

**

Un empressari de teatros s' està morint.

—El metge ha dit que no més té vida per quatre horas,—diu la seva dona á un autor que pregunta pel seu estat.

—Quatre horas!, fa l' autor, sonrient... El temps just pera llegirli aquest drama en quatre actes que li porto!

És 'ls ho han fet gruar!

—Se n' recordan d' aquells joves lluhits, fills de bonas cases, que durant la darrera visita de don Alfonso tan bella y esplendorosa exhibició van saber fer dels seus sentiments monàrquichs?...

Donchs, com no hay plazo que no se cumpla, ara acaben de cobrar la feyna.

Tots, qui ab una cinta, qui ab una mica de medalla, qui ab el títol de *mayordomo de setmana*, tots han sigut agraciats ab alguna friolera d' aquestes que vesteixen.

Pobres joves!

Ara sí que han desaparegut fins els últims vestigis del nostre imperi ultramari.

Las Américas (encants) de Madrid, acaban de ser destruïdes per un incendi.

Està vist.

¡Ni en broma podem tenir colonies!

Entre 'ls indults últimament concedits s' hi conta també el del escriptor socialista D. Joan Joseph Mato, pres, com ja saben nostres lectors, á la Celular de Madrid, per una qüestió d' imprenta.

Al estimat amic y distingut col·laborador la felicitació coral y una forta abraçada.

Agafa la Gaceta del Celeste Imperio y llegeixi: «La Casa del Pueblo ha organitzat una Secció còmico-lírica...»

Pero qu' és aixó?

Passo per que lo de l'írich sigui una novetat; pero éser-ho també la part còmica!..

Per ventura no ho ha sigut sempre de còmic tot lo d' aquella casa?

El nou quefe dels monàrquics barcelonins, senyors Boladeres, ha expressat la opinió de que la política del seu partit ha de ser exclusivament de atracció.

Vet' aquí ahont han anat á parar els pantorrillistes catalans: á haver de fer atraccions.

Política de Paralelo!

El fabulós Maura ha llenyat el reto á la premsa y al parlament en aquesta forma:

—Ó passa la llei sobre l' terrorisme, ó me 'n vaig á casa.

Veyám, ara, si sabrán respondre dignament els que hi tingan dret.

Es precis agafar per la paraula al mallorquí ja que no se 'l pot agafar per enllot més. Que no passi la llei y... que ahuequel!

Diputats: ja ho heu entès.

Es qüestió de apretá els frenos; si passa, una plaga mes; si no passa, dos de menos.

De la justa campanya empresa pels periódics contra la llei que vé a treurens las engrunas de llibertat que 'ns quedavan, el ministre de la Gobernació 'n diu la revolució dels tinters.

Y en una conversa ab un periodista ha afirmat ademés, que la premsa perdria la batalla!..

Es possible que ho endavini el senyor La Cierva. Pero també s' podria dar el cas de que darrera de la revolució dels tinters vingués la de las plomas, que ab el seu mango corresponen se tornarijan llansas.

Y aixó del mango ja no 'ls xocaria tant als mangonejadors del govern.

L' altre dia en La Cierva va donar un té als diputats y senadors de la majoria.

Segons malas veus, aquest té solemnisava l' aprobadia de la draconiana llei repressora del terrorisme. Y diu que al servirlo en una safata, el ministre de las calzas quadriláteras va dir al primer convidat: *Toma!*

Que volia dir té.

Y els diputats varen anar prenent.

En Manelet de Portugal s' ha posat á las ordres dels seus concellers pera que li ensenyin lo que un rey necessita saber per governar.

Y las primeras assignatures que li han recomenat son: Dret y Economia.

Ja 's veu quina intenció portan els concellers del jove monarca.

El Dret li ensenyaran pera que no li vingui de nou el dia que 'l fassin anar dret.

Y la Economia pera que no 's gasti tots els diners ab pà com feya el seu pare...

El quint, no matar—prevé molt sabiament la doctrina; pero vé 'l govern y diu:
—Aquí tens un' arma, tira.

UN GANXET

¡Cóm es possible, senyó, viure en pau aquí á la terra, haventhi en cada nació un ministre de la Guerra!

F. Pi VALLS

Dluhen que l' amor es cego, y aixó jo no m' ho crech pas: si es cego, donchs, ¿per qu' i pintan sempre ab els ulls tapats?

F. P. VALDÉS

Quan un tonto rich ha de recorre al auxili de un pobre, aquest pot posar el preu que vulgui als seus serveys.—Shakespeare.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA I.—Vi-la-no-va.
- 2.ª ID. II.—A-re-nas,
- 3.ª MUDANSA.—Pinta. Punta.
- 4.ª ROMBO.—
S
S I M E O
S E T
O

5.ª COPA NUMÉRICA.—Salmerón.

Han endavatin part de las soluciones els caballers: Rata trista, Un ex-amich de 'n Sanllehy, Garbell de Valls, B. A. Amich del garbell, Pastetas, Sàrius, Un culturista y Lluch Llach.

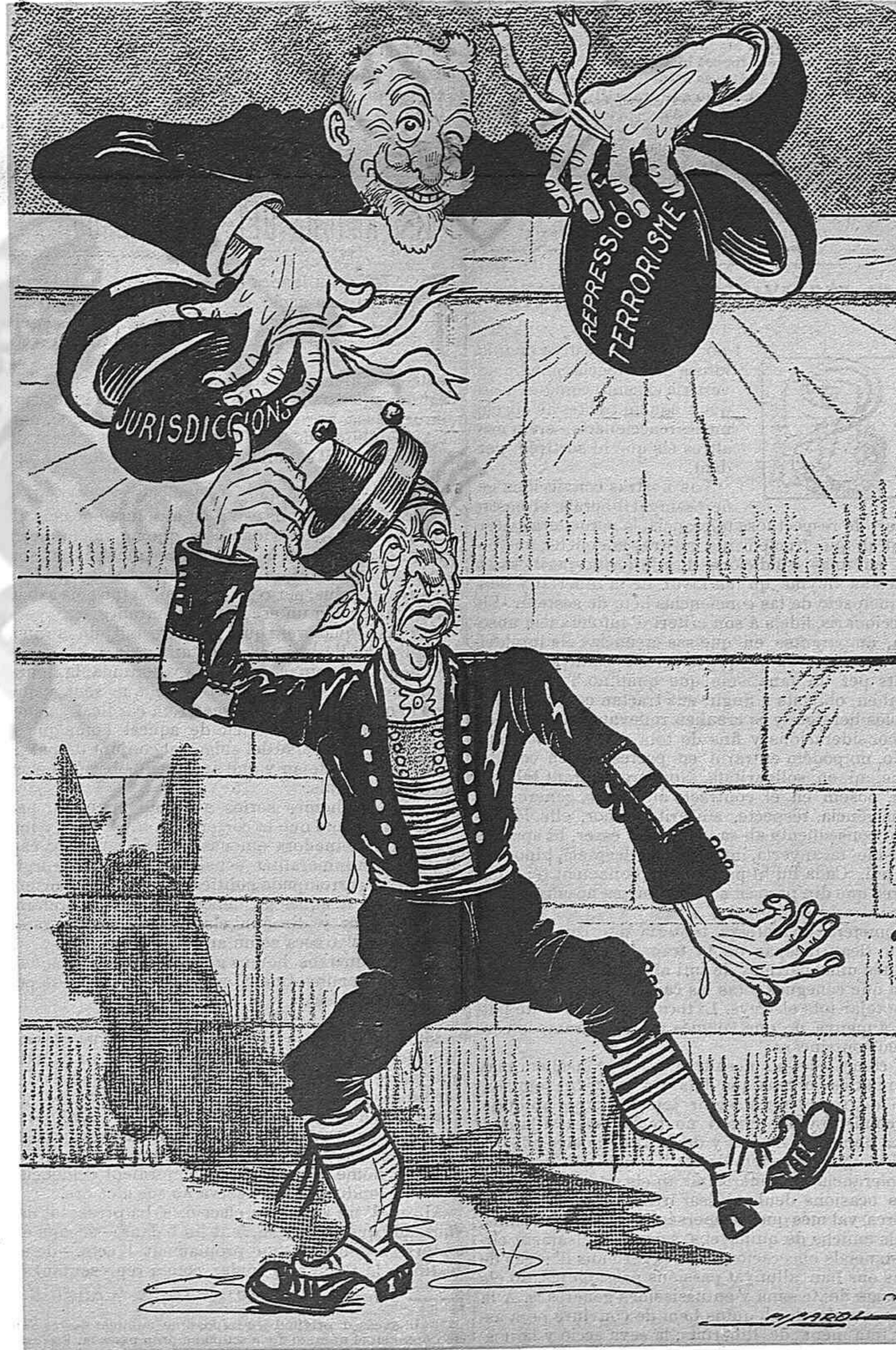

XARADAS

I

Una part de la persona prima dona aliment molt bò pel cos es el dos. Repetidas totas dues quan som petits solem dir,

La dansa maurista

Ab aquestes castanyolas don Antón ens fa ballar.

Sols falta ara preguntarli:
¿Durará molt aquest ball?

y el total en molts col·legis trobareu que 'l fan servir.

ENRICH M. GENER

II

Una vocal es primera la segona vegetal part del cos es la tercera y el tot una capital.

FE DE LA FLOR

ANAGRAMA

Ara he trobat trastornada la dona d' en Tot, formé dientme qu' està cansada del tot que fa tres anys te.

H. NADAL

MUDANSA

—¿Qué tens, Pau que estás tan trist?
—¡Noy! la tot qu' està total
ara mateix l' hi deixada
á casa del manescal.

A. ROCA COLL.

INTRÍNGULIS

A . . A . . A .

Colocar en cada punt una consonant, de modó que 's lleixi tot plegat el nom d' un animal.

PETADOR

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8
3	2	6	7	8	5	1	.—Riu català.
6	7	4	3	5	1	.—Carrer de Barcelona.	
8	5	4	6	7	.—A las casas de pagés.		
5	3	4	2	.—Poble català.			
8	5	4	5	.—Riu d' Espanya.			
4	5	4	5	.—Nota musical.			
8	.—Consonant.						

ISIDRET DE GRACIA

TARJETA

PERE MAL

HUESCA

Ab aquestes lletras degudament combinades formar el títol de un drama català.

MOKA SOKA Y C.

ENDAVINALLA

Estich molt bé dintre casa y no surto mai per res vivint sempre ab la família, però hi ha qui 'm persegueix sent innocent y m' agafa: Y es tan gran el disgust meu al perdre l' independència, que 'm moro de sentiment.

ANDRESITO

GEROGLIFICH

I P I

D

X X

O N A

FRANCISCO CARRÉ

Caballers: Ramón Villuendas (a) Barberillo, Joseph Roca, Pep, Joseph I., M. E., F. Armengol Burgués, Joseph Martí y Marramau.—No's pot aprofitar.

Caballers: Ricardo Lafitte, Terranova, Poliflota, Peñador, R. A. (a) Pau de las calzas curtas, Miquel Roca, A. Roca Coll, y Tres Calandris de Masnou.—Un dia ó

Caballers: Lluís G. Salvador: En nostre poder els seus versifics, que no estan mal. Si l' actualitat no canvia de fase, procurarem complaurel.—M. Moreno Olivan: Sort que 's curta, que sinó, no me la empasso pas tota sencera! Còmpris una llíma y un metro avants de reincidir.—Johannus: La publicació del quadro, ab l' actual lley de propietat artística, podrà portarnos un disgust. Y com que 's versos, sense tenir el quadro á la vista, resultan inexplicats, ab tot y estar bé, no veig manera de donarlos.—J. Cap: Tot dependrà de si en el pròxim extraordinari hi ha espai disponible, que 'm sembla que sí. Ah... y grans mercedes, eh!—Un desenfeinat de Rubí: Vaya unas coses d' escriure y de fernes llegir!... Que 's creu que tothom està tan desenfeinat com vosté!—Un poeta retirat (Mestre en Gay Saber): Permítim que ho posi en quarantena. Els mestres en gay saber quan menos saben ortografia.—Manel Noél: No li asseguro, pero no desconfí. De més verds se'n maduren.—A. M. y S.: La seva poesia *Triomfal* estaría bé ab música. Se'n podrà fer una marxa, per exemple... Y seria una marxa triomfal. Tot menos publicarla!—Abdón Ribas y P.: Ho sento molt, pero no li puc insertar. Es massa llarga y un si es no es defectuosa.—Sucarrimat y C.: La primera estrofa ja conté una gran incorrecció: Una assonancia garrafal.—Amadeu Pellicer (a) Baranda: Hi ha un grapat de versos colíxos.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.